

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl. $\frac{1}{2}$, an
jd. $\frac{1}{4}$, an I fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$, an
 $\frac{1}{4}$ frcs. 50 cm.
Fóea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.
Tot ce privesce fóez
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul V.

Blaș 27 Aprilie 1895.

Numărul 17.

Cerculariú cãtrã întreg Clerul și po- porul archidieceșan.

Nr. 1516—1895.

Onorate în Christos Frate!

Pêtrunși de mare bucurie și mân-
gãere și de vii simțeminte de mulțamită
cãtrã preabunul Dumneđeu, aducem la
cunoscința veneratului Cler și a iubitului
nostru popor archidieceșan, cã scaunul
archiepiscopesc și mitropolitan gr. cat.
de Alba-Iúlia și Fãgãraș, devenit vacant
prin mórtea neuitatului și fericitului în
Domnul Archiepiscop și Mitropolit Dr.
Ioan Vancea de Butesa, și-a cãpãtat érá-și
Archiereú demn de ilustrii antecesori.

Maiestatea Sa Preagrațiosul nostru
Împérat și Rege apostolic, luând în pã-
rintéșcã cosiderațiune voturile Clerului
intrunit în Sinodul electoral dela 16
Aprilie 1893, prin preainalta Sa hotãrire
din Viena de dto 9 Novembre 1894 s'a
îndurat a denumi preagrațios de Archie-
piscop și Mitropolit al nostru pe Prea-
sfințitul Domn Dr. Victor Mihályi
de Apșa, *Episcop Lugosului, Conte
Roman, Prelat domnestic al Sfinției Sale
și Asistent la Tronul Pontificiú, carele în
calitatea sa de Archiepiscop și Mitro-
polit a depus jurãmintul de fidelitate
în mânilé Maiestãții Sale la 7 Febru-
ariú a. c.*

Preainaltei denumiri din partea Ma-
iestãții Sale a urmat nu de mult și
preconisarea din partea Sfinției Sale
Preafericitului Pãrinte Leo al XIII,
Papa dela Roma, carele în Consistoriul

secret dela 18 Martie a. c. s'a îndurat
a încuviința trecerea denumitului Archi-
episcop și Mitropolit dela scaunul epi-
scopesc al Lugosului la cel archiepiscopesc
și mitropolitan de Alba-Iúlia și Fãgãraș.

Astfel nimica nu mai lipsesce, ca
Preasfințitul nostru Mitropolit să póta
fi introdus canonicésce în scaunul séu
mitropolitan, și noi sperãm, cã preste
scurt timp vom avé fericirea de a vé
notifica tuturora diua intronisãrii iubitului
nostru Archipãstoriú, ér până atunci dis-
punem urmãtórele:

1. Ori unde la cultul divin trebuie
sã se amintéscã dupã ritul bisericii
nóstre numele Episcopului diecesan, de
aci înainte să se amintéscã: „*Preasfin-
țitul Archiepiscopul și Mitropolitul nostru
Victor.*“

2. În prima Duminecã dupã pri-
mirea acestui cercular în tóte bisericele
de pe teritoriul Archidieceșei nóstre să
se ținã liturgie solemnã, dupã care să
se cânte Doxologia cea mare ca mul-
țãmítã ferbinte Preabunului Dumneđeu,
pentrucã a ascultat rugãciunile nóstre,
dãndu-ne de Archipãstoriú pe alesul Cle-
rului și doritul Poporului archidieceșan.

Blaș din ședința consistorialã ținutã
la 23 Aprilie 1895.

Ioan M. Moldovan m. p.
Vicariú Capitulariú.

Completarea scaunelor episcopesci vacante.

Împrejurarea, cã și un om ca dl
Silviú Rezei póte aspira la episcopia

Lugosului, și guvernul cutézã a-l pro-
pone Maiestãții Sale, dovedesce o stare
anormalã de nesuferit, care umple de
îngrijire pe toți credincioșii bisericii
nóstre.

Starea anormalã stã în aceea, cã
biserica nóstrã nu are nici o înriurință
în completarea scaunelor episcopesci
dela Orade, Lugos și Gherla. Îndatã
ce ea ar avé cât de micã înriurință
în acéstã afacere, care tae adãnc în
interesele ei spirituale și culturale,
ómení fără nici un merit pentru ea și
chiar periculoși pentru desvoltarea ei
spiritualã, moralã și culturalã n'ar cu-
teza, să pãșéscã ca aspiranți la o dem-
nitate, de care sunt legate tóte acele
interese mari.

E drept, cã și modul, în care s'a
completat până acum scaunul mitropo-
litan, n'are în sine tóte garanțele de
lipsã, cari să ne liniștéscã deplin, cã
nu pot să ajungã în fruntea bisericii
bãrbați nedemni de ea. Numai bunul
simț, disciplina preotéșcã, cultura su-
periórã și simțemintele romãnesci ale
clerului intrunit în sínódele electorale
aú sciut până acuma corege neajunsu-
rile acestea, și sperãm, cã și în viitor
clerul nostru va sci, să se ridice la înãl-
țimea chemãrii sale, când va fi vorba
de completarea scaunului mitropolitan
chiar și pe lângã sistemul, ce de pre-
sente se aflã în vigóre la alegerea mi-
tropolitului.

Acéstã înse nu însemnézã, cã nu ar
trebui, să se reguleze fără amãnare

Feuilleton.

Singurã cu Dumneđeu.

Scumpã Ilénã!

Așa darã în munți vei petrece vara
din ãst an? Și te temi, cã acolo izolată de
societate îți vei urf diiele? Nu te teme de asta.

Cum să-ți omori vremea acolo? Éta, cum.

Când am fost eú de opt ani, m'a luat
Iubitul meú tatã pentru întâia órá cu sine
într'o excursie în munți, pe carea trebui să o
facã, pentru cã avea acolo în munți nisce
afaceri.

Cãlétoria nóstrã nu ar fi fost lungã,
dacã prin ținutul acela ar fi dus o cale feratã.
Dar așa cu cãruțele cele greóie de munte,
cari înainte de a iuféla melcului și se opresc
la tóte carcmele din drum, a trebuit să
cãlétorim dela stația cea mai de pe urmã a
cãii de fer încã o di întreguță până acolo, unde
se sfãrșesce ori ce comunicație cu carul și
se începe comunicația pe cai de munte și pe
jos. Calea ne ducea pe lângã un riuț de
munte, care în rãsfãtare copilãrescã sãria
preste petrite albe și surii. Apele riuțului

pe acolo eraú încã virgine și cristaline și nu
aveau încã nimica din turburéla aceea, cu
care ómenii murdãresc fapurile lui Dumneđeu
vluând și rãmãnd dupã câștig.

Tot mai tare se apropie de olaltã zidurile,
cari le formézã de o laturé și de cealaltã stfu-
cile munților, până când într'un loc par a se îm-
preuna. O cãrare îngustã duce peziș la vale.
Se aude o vuire îndușitã. Ne bate în față
o récóre amestecatã cu umedéla prospetã.
Petritele jur împrejur tóte sunt umedite. Tatãl
meú pururea îngrijit de mine pãșesce în urma
mea, pentru cã pe puntea cea îngustã nu
incap doi inși alãturea, și mé ține dinapoi
de hãinuță, pentru ca nu cumva să alunec
și să cad de pe punte.

Fără de veste încunjurãm o cotiturã,
și înainte mea se aruncã cu puternicã vjiire
și vuire apa cea spumégãtóre preste stinca
înalte într'o cãldare sãpatã de netucetata
cãdere a apeli.

Ce priveștite sublimã!

Umbre întunecate jur împrejur. Rã-
murelele și frunzele, scãldate netucetat de pãr-
ticelele de apă, ce se înalță din cãldarea de
stinca, se jócã mereú cu vintul lin și récó-
ritoriú. O rađã a sórelui, carea s'a furișat

până aci în adãncimea acéstã, făcea prin
atomii de apă de prin aer un curcubeú.

Uimitã, fără de rost, înfricatã și cu-
prinsã de simțul micimii proprie stam eú
acolo uítãndu-mi de tóte, de frații și de prie-
tinele de acasă, de tatãl meú de lângã mine.
Un simț ne mai cunoscut cuprinse sufletul
meú copilãresc, eú simțiam: Aci ești singurã
singurea, și numai Dumneđeu e de față
de-asupra ta!

De atuncia mult am umblat prin lume.
De pe colinele multor munți am privit la
lume, cum se întindea ea la picioarele mele.
Am pãtruns în adãncurile vãilor, în întune-
recul pãdurilor, în vãgãunii ascunse și selbatice,
în cari rađã de sóre încã nu a pãtruns.
M'am pogorit în puțurile pãmintului, unde e-
ascuns metalul, și unde cresc cristalurile în
forme admirabile. Am odihnit în arșița
Italiei, pe unde se întind câmpurile de urez,
a cãror spice roșii aurii se înalță ca tot
atãtea flacãri spre ceriul azur. Dar pretu-
tindenea, pe unde frumseța și sublimitatea
naturii a cuprins mai cu putere inima mea,
pretutindenea m'a cuprins și simțul acela de
singurãtate, dar plin de mãgãiere: Aci ești
singurã, singurã singurea, și numai Dumneđeu
e de față de-asupra ta!

modul, cum să se completeze scaunele arhieresci din provincia mitropolitană. La această lucrare suntem datori în virtutea enunțului făcut în conferința ținută la anul 1850 în Viena în cauza reactivării mitropoliei greco-catolice de Alba-Iulia și înființării episcopatelor de Gherla și Lugoj. Atunci s'a ținut cu aprobarea Maiestății Sale, că „*mai departe unanima părere a conferinței se concentrează în aceea, ca denumirea mitropolitului, pe cum și a celor doi episcopi de Gherla și Lugoj, până la viitoră cândva în viitorile cazuri regulate, să atîrne nemijlocit dela Maiestatea Sa împăratul*”.

În această enunțare Maiestatea Sa și-a rezervat dreptul de a denumi nemijlocit numai pe primul mitropolit după reactivarea mitropoliei și numai pe cei dintâii episcopi ai dieceselor nouă de Gherla și Lugoj. El înse pretinde totodată, ca pentru viitor să se reguleze definitiv chipul, cum aș să se completeze scaunele arhieresci.

Un dignitar înalt bisericesc, care nu este de ritul nostru, dar care a făcut aluziune la biserica noastră, a ținut, că episcop poate fi numai un bărbat, care este capabil a-și iubi credincioșii și poate fi iubit de aceștia.

Conform acestui principiu corect biserica este chemată a se pronunța totdeauna prin factorii săi competenți, că pe cine doare de episcop, căci numai ea știe, că pe cine iubesc și poate iubi și vedea bucuros în fruntea sa.

La noi înse omenii, cari știu, că nu posed iubirea bisericii, și cari totdeauna au bruscat sentimentul public românesc, cutéză a umbla după episcopie, deși, dacă ei ar avea numai un grăunte de credință adevărată și ar avea numai o schintea de iubire față cu biserica noastră, nu ar cerca, să se ridice pe ruinele ei. Dicem, pe ruinele bisericii, căci cine poate sta bun, că astfel

de omeni, cari nu se bucură de simpatiile poporului credincios, nu ar pute să fie un dezastru pentru biserica noastră, mai virtos în părțile espuse, cum sunt părțile din diecesa Lugojului?

Suntem convinși, că dacă s'ar pute obține chiar și numai recunoșterea dreptului depus în „Pravilă”, ca adevărat episcopii Provinciei în frunte cu mitropolitul să aleagă pe episcopul scaunului, ce ar deveni vacant, atunci biserica noastră n'ar fi espusă pericolului de a a fi stăpânită vre-odată de uneltele ne- trebnice ale unui guvern dușman intereselor noastre bisericesci și românesci.

Viitoriul bisericii noastre pretinde așa dară, ca să se reguleze chipul, cum să se completeze scaunele arhieresci din provincia noastră mitropolitană.

Este mare deosebire între cei ce i-ar prezenta guvernul, și între cei ce i-ar propune biserica pentru denumire Maiestății Sale.

Guvernul, care calcă în picioare dogmele bisericii și cercă aservirea ei, voescă, să vadă în fruntea ei nisce omeni, cari sunt inhămați la carul liberalismului fără de Dumneșu și sunt gata a promova cel puțin passive opera destructivă începută de dînsul. Biserica înse voescă să aibă în fruntea sa vrednicii urmași ai sfinților Apostoli, cari să fie în stare a-și vîrsa și sângele pentru adevărurile și drepturile ei.

Guvernul voescă, să-și capete omeni, cari să-i promoveze interesele sale de partid și de putere. Biserica înse, care nu se poate espune odiului partidelor politice, caută omeni, cari aș în vedere numai interesele generale ale patriei.

Guvernul voescă, să sugrume și prin episcopi ori ce aspirațiune legitimă a poporului român. Biserica înse, care este menită a cuprinde în sinul său pe toate popoarele, nu poate nesocoti

drepturile lor civile și politice și aspirațiunile lor culturale.

Este deci supremă necesitate, ca și glasul bisericii să fie ascultat la denumirea episcopilor.

Un deputat român la Nunțiu din Viena.

— În zilele trecute, când Escelența Sa Antoniu Agliardi Nunțiu apostolic din Viena petrecea în Budapesta, deputatul român Nicolau Șerban, însoțit de dl Ilie Dăianu ca interprete, aș fost în audiență la dînsul. Discrețiunea nu ne permite, să publicăm con-vorbirea acestei interesante audiențe, despre care avem cunoștință din loc foarte bine informat. Simțim înse o adevărată bucurie putend vesti, că Nunțiu a dovedit cel mai viu interes și cea mai caldă simpatie față cu biserica noastră.

Cum se fabrică istoria.

— Domnul Nicolau Densușianu a publicat o lucrare despre „literatura istorică la Români pe anii 1892/3”, reproducă de mai multe foi. Raportul acesta l-a scris dlul în limba germană și l-a publicat în „Jahresberichte der Geschichtswissenschaft” III. 445—454. Sonderdruck R. Gaertner Verlagsbuchhandlung Hermann Heyfelder. L-a tradus apoi pe românesce un du Pericle Popescu, și traducerea o a publicat în „Revista critică-literară” a dlui Ar. Densușianu din Iași 1895 n. 2-3. Redacția revistei n'a aflat a fi de lipsă, să spună cetitorilor săi, unde apar „Jahresbericht”-urile acelea.

Dl N. Densușianu, care are mania, să vorbescă de falsificatele Iesuiților, falsifică și în această lucrare istoria adevărată.

Se laudă, că a descoperit documentul original al unirii din anul 1698, pe când astăzi este constatat, că acest document era de mult depus în o bibliotecă publică din Budapesta, accesibilă pentru totă lumea.

Ne spune, că prin acest document a aruncat lumină asupra unui însemnat punct istoric, deși în faptă dînsul n'a făcut alta, decât a întunecat și dus în rătăcire mințile

Sunt omeni, căroră natura nu le este o prietină iubită. Ei trec cu nepăsare pe dinaintea frumșetilor naturii. Acestor omeni arborii le sunt adevărat pretutindenea verzi, apa le este pretutindenea umedă, și ei pretutindenea calcă numai folosul și câștigul, pe care ar pute să-l aducă pămîntul.

Omul poate să vadă numai cu ochii săi proprii, el poate să vadă lucrurile numai așa, pe cum îl lasă priceperea lui, să le vadă.

Așa înflouesc natura și asupra inimii numai în măsura aceea și în modul acela, în care inima e capabilă, să primescă înfrîntur.

Mulți esciamă: „Cât e de frumos! Cât e de sublim! Cât e de admirabil!” Ei o și simțesc acesta, dar ei nu și cugetă de odată.

Alții dimpotrivă în frémétul codrului, în murmurul isvórelor, în vuetul furtunii adevărat că aud glasul lui Dumneșu, înse Dumneșu lor este universal. Ei pe sine înșiși se privesc de părțile, de membre de ale lui Dumneșu, pe carele-l formeză toate împreună. Ei pentru aceea îl și numesc spiritul lumii.

Ore astfel de omeni potu-se numi creștini? Mitologia grecăscă afla, că în fiesce care arbore vieză câte o nimfă, carea plînge, când omenii îl taie; ea ține, că tunetul este glasul lui Joe, și vuetul valurilor este glasul mâniei lui Neptun.

Eră noi credem într'un singur Dumneșu atotputernic, vecinic și pretutindenea de față, carele nu e încătuit în zidirea materială.

Dacă zidirile ar fi părți și membre de ale lui, eră el numai sufletul zidirii, atunci și acesta ar fi dumneșu și nu ar pute deci să aibă scăderi, nici să cadă sub pedepsă, nici să aștepte răsplată.

Ce Dumneșu vrednic de compătimire ar fi acest Dumneșu, un Dumneșu fără de libertate, atîrătoriu dela zidirile sale proprii?

Mulți țin, că în natură Dumneșu ne-ar fi mai aproape. Asta nu e adevărat, căci el pretutindenea ne este de o potrivă de aproape, numai cât noi în imbuldela cea de toate zilele, în societate, în împrejurimea obișnuită ne uităm de el, pe când afară privilegiștea înălțătoare a naturii, tăcerea de jur împrejur, osebirea noastră de tot, ce ne este obișnuit, une ori și sublimitatea impunătoare a împrejurimii grăesc sufletelor noastre cu glas puternic și le aduce aminte de mărirea și puterea lui Dumneșu. Aci gândim la el, aci fără de a ne-o propune, ne încrucisăm mâinile spre adorare, aci credem a fi mai aproape de Dumneșu.

Cultura de astăzi, carea a perdut credința simplicității și în jumătățitura sa încă nu și-a câștigat în schimb credința convingerii, îi duce pe cei mai mulți acolo, unde ei ușor cad pradă indoelii și nu sunt încă de ajuns întăriți împotriva învătăurilor celor false. Și care din ei nu ar fi așa de deșert, cât să dorescă a trece de „om luminat” în ochii lumii?

Ei poate că admiră frumșeta naturii, poate că sunt consciil de micimea sa proprie

în raport cu întrégă creațiunea. Înse ei nu-și vor scote mîngăiere, nici înălțare, nici iubire din formațiunile „nomolului străvechiu”, pe cum își scote creștinul din lucrurile dumneșescului său Ziditoriu, care nu trece cu vederea și nu desprețuesce nici zidirea cea mai neînsemnată.

Cum ar pute să se témă și să-și perdă curajul sufletul omenesc, când el își aduce aminte, cât de mult se înalță el preste mușchiul cel nebăgat în samă, a carui flóre nu se observă și pare a se veșteși fără de folos, și care totuși este construit cu frumșetă și înțelepciune așa de minunată? Póte ore sufletul omenesc să gîndescă la Dumneșu altmîntre decăt cu încredere, când el vede paserile, din cari nici una nu pere de fómă, pe cari pe toate le nutrește El într'u iubire, dar cari nici nu-și uită, să-l laude, să-l preamărescă cu ivirea raței celei dintâii a sórelui de dimineță?

O, de ași pute să duc pe ateist afară în singurătatea cea tăcută, sfîntă și curată a frumósei naturi, să-l arăt toate minunile acelea, cari înfioresc în fiesce care flóre și sunt întrupate în fiesce care petró!

Ore mai țin-ar, că toate acestea s'aș format dela sine, s'aș nascut din nimica prin sine înseși, dela sine s'a lipit celula lângă celula, fir de pulvere lângă fir de pulvere, și totă crescerea, încolțirea și desvoltarea e numai un proces chimic, care ascultă orbesce de o lege fizică?

Esistă ore vre o lege fără de legislator?

omnilor cu aserțiuni nefundate și idei calomniante despre biserică.

Își atribuie de merit, că a publicat acest document în o broșură a sa apărută în anul 1893, deși documentul fusese publicat și în facsimil deja în anul 1885, și încă prin un Iesuit.

Are cutezarea, să afirme și acum, că *Românii din Transilvania în anul 1698 n'au primit în realitate cele patru puncte dogmatice ale bisericii catolice, și că aceste patru puncte dogmatice există numai în o traducere latină falsificată a documentului unirii.*

Și un prunc, care cunoște religionea numai din catechism, încă pricepe, că unirea bisericească nu se poate face fără de unitatea în credință, și că această unitate este compatibilă cu diversitatea în rit și disciplină. Astfel când Românii au dis în documentul din 1698, că se unesc cu biserica Romei și că se fac membrii acesteia, ei au primit nu numai patru, ci toate punctele dogmatice ale bisericii catolice, conservându-și înse ritul și disciplina anterioară. Er că Iesuitii ar fi falsificat vre-o traducere latină a documentului de unire, este numai o calumnie a dlui Densușianu, care pentru a-i câștiga credință, a recurs într'adevăr la falsificări. Auctoritatea lui Manegut nu plătesce o cępă degerată, căci acesta numai copiază neadevărurile publicate de dl Densușianu. Se vede, că acesta se bucură, că a aflat macar un om ca Manegut, care să-i copieze falsitățile istorice. Nobile par fratrum!

Dar nu numai cele desfășurate până aci caracterizează buna credință și sinceritatea Domnului Nicolaș Densușianu. El, pe cum am dis mai sus, publică un raport despre tot, ce s'a tipărit în sfera literaturii istorice la Români în anii 1892/3. Este atât de minuțios în înregistrarea opurilor și revistelor de valoare și fără de valoare apărute în această sferă, încât nu uită nici de valorosul op istoric intitulat: „*Bótele principale cunoscute de popor și chipul cum le lecuiesc babele.*” Dar de *Cestiunile istorice* tipărite în biblioteca „Unirii”, în cari sunt demascate toate neade-

vărurile publicate de dsa, tace tăcerea pescelui. Împrejurarea această pune de ajuns în relief calitățile de istoriograf ale dlui Nic. Densușianu, și de aceea nu mai dicem nimic. Mai mare elogiū nu se putea aduce acelor „Cestiuni”, decât cel ce se cuprinde în tăcerea absolută a dlui Nic. Densușianu.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Nunțial apostolic din Viena Msgr Agliardi în 22 a c. a plecat din Budapesta la Oradea mare. La gara din Budapesta, Szolnok și Orade i-s'au făcut Escelenței Sale ovațiuni căldurose. În Orade nunțial a fost óspele cardinalului Schlauch, care dimpreună cu episcopul nostru Esc. Sa Pavel și cu clerul din Orade au întâmpinat cu omagii la portalul castelului pe reprezentantul Sfinției Sale. În 23 a primit nunțial în audiență clerul catolic latin sub conducerea prepositului Nogál. La alocuțiunea acestuia nunțial a răspuns cam următoarele: „Biserica creștină ungară și în această diecesă de Orade e una din perlele cele mai frumoase în inelul pontificiū. Sfințul Părinte are cea mai firmă convingere despre religiozitatea și patriotismul ei; scie, că în țara sfințului Ștefan aceste două idealuri sublime sunt contopite, ce asigură pacea și armonia; scie, că aceste idealuri isvorăsc din iubire, și doresce, ca această iubire să persevereze și fructifice spre binele bisericii și al patriei.”

Apoi a prezentat Esc. Sa Pavel nunțialului clerul gr. catolic. La vorbirea omagială a episcopului Pavel nunțial a dis: „Cuvintele feliicitătoare cu atât me ating mai plăcut pe mine reprezentantul Sfințului Scaun, cu cât ele răsună de pe buzele celui prelat distins, a cărui fidelitate, obediență și alipire deosebită față de Scaunul Apostolic sunt cunoscute Sfinției Sale. Cu atâta primesc mai cu mare bucurie sincera alipire a Escelenței

Tale și a clerului de Sfințul Scaun, cu cât purtarea esemplară, sciința și mai ales credința firmă a clerului acestuia este garanță, că va readuce în sinul bisericii catolice și turma, pe carea vicisitudinea timpurilor a dus-o dela biserică în schismă.”

În 23 în onórea nunțialului a fost prânđ la cardinalul Schlauch. Joi dimineță nunțial a călătorit spre Viena.

Duminea trecută s'au început sinódele diecesane îndatinate la reședințele celor trei episcopii ale bisericii române neunite.

Roma.

Sfinția Sa Leo XIII a îndreptat o epistolă apostolică către poporul angles în scopul rentórcerii Anglicanilor în sinul bisericii catolice. După o introducere istorică mai lungă Papa observă, că de pe timpul, când era nunțiu la Bruxelles, a cugetat asupra rentórcerii Anglicanilor. Accentuează, că în Anglia se lucră ca și în Vatican pentru resolvirea cestiunii sociale, și că poporul angles este foarte religios, ce se manifestă și prin observarea necondiționată a repausului de Duminecă. Papa dice, că nu preste mult va sta înaintea celui mai înalt for judecătoresc, și i-ar plăcé, dacă nisuințele sale pentru unire ar fi încoronate de un succes cât de mic.

În 28 a c. se va deschide în Bologna congresul internațional al congregațiunii Salesiane întemeiat de celebrul filantrop Don Bosco.

Franța.

Contra legii, care pune taxe de tot mari asupra averii ordurilor religioase, au protestat până acum episcopatul și morboșii și neputincioșii adăpostiți și grijiți în institutele călugăresci. Acum mișcarea lea dimensiunii tot mai mari între catolicii credincioși. În Paris s'a con-

Póte-se cugeta așa ceva?

Să fie óre înțelepciune neajunsă în materia nerațională? Să se întâmplă óre o fire neîncetată din nimicul cel fără de viață?

Este óre în natură o ființă, a cărei asistență să nu strige cu glas mare: El m'a zidit? Paiul se silesece, să se înalțe către ceriū, vîrfurile arborilor arată ca tot atâtea degate spre ceriū, ca și cum ar voi, să ne dică: Sus inimile, gândurile, rugăciunile, iubirea, sus la Acela, dela care este totă darea cea bună!

Natura e o carte vie, carea provócă neîncetat la rugăciune, la credință și la iubirea lui Dumneđeu.

Dacă cerci recreare după muncă și oboselă, aci o găsesci. O preumblare afară la câmp, o călătorie mică, o excursie recrează inima și umple sufletul de voe bună.

Călătoriile unii dic, că ar fi școlă cea mai bună pentru ómenii culți. Adevărat că omul nu se întórece dintr'insele totdeauna mai savetă, dar totuși se întórece în casurile cele mai multe mai bun, mai evlavios, mai înțelept, de cum a pornit în călătorie.

Inse nu orî care fată tinără are puțința de a călători. Diferite raporturi orî datorințe o legă de casă, și deja și o mică excursie ea o număra între evenimente. Una inse o póte face orî și cine: o scurtă preumblare afară la verde. Póte că privești, ce o oferese regiunea natală, nu posedă cine scie ce frumsetă și putere atrăgătoare, dar ea totuși are firea pururea desfătătoare a zidirii lui

Dumneđeu, puterea de a recrea, de a descătușa, de a înălța mintea și inima.

Plinul verde al luncilor, pe care-l împodobesc flori ca pe un covor, licuritorii picuri de rouă, cari tremură ca milioane de diamante aninate pe firele de erbă și tivesc frunzele arborilor, încolțirea, creșterea și cócerea holdelor, néua cea parfumată a florilor de pe pomi, orî fructele, ce-ți surid ca nisce băeți cu fețe roșite de sănătate, ba fiesce care tufă și fiesce care petricică din cale, toate sunt frumoșe și admirabile. Cel ce trece pe lângă lucrurile acestea fără de a cugeta, acela se lipsesce însuși de o plăcere mare și curată.

Am cetit óre când o legendă străină. Ea spune, că omul, care s'a născut în o Duminecă orî în nóptea serbătorii Naserii Domnului, acela aude, cum povestesc florile și arborii între óaltă, și scie limba riuletului și a paserilor. N'ai voi, să fii și tu un astfel de om al norocului?

Etă ești sciū un mijloc, prin care îți poți câștiga și tu prerogativa asta. Nu ai, să treci mări, pentru ca să ți-l câștigi. El se compune numai din puțința băgare de samă mestecată cu puțința hotărîre a voinței și cu iubirea lui Dumneđeu atotînătorul, făcătorul ceriului și al pămîntului.

Când grijile asupresc inima ta, când durerea și amărăciunea și-au făcut locaș într'nsa, atunci ieși afară în natura lui Dumneđeu, privește, cum Preabunul a format, rînduit și chibzuit toate așa de frumos și de

înțelepțesce, cum toate odihnesc adăpostite sub aripile puterii și bunătății Lui, și sufletul tēu încă va dobîndi liniște și mângăiere la gândul, că El, care ca om a suferit atâta, pentru tine, este acela-și, care încă și astăzi și în toate zilele nutresce grijea cea mai gingașe și iubirea cea mai credincioasă față cu ființele cele neraționale, chiar și față cu celea mai nebagate în samă. Cum va puté El deci, să-și uite de nemuritoriul tēu suflet, pentru care a vęrsat El sängele sēu?

Și dacă ómenii te părăsesc, și tu stai singur singurea, ca munții cei înalți, a căror piscuri sunt încoronate cu coronă albă, atunci adu-ți aminte, că ei, cari ajung până în nori, sunt și mai aprópe de ceriū. Și dacă colojos în adăpostósa și înverđita vale răspândesc parfum trandafirii și se coc póme și înfioresc mirtele și laurii, colo la înălțime, unde nici odată nu se topesce néua, încă înfioresce o flóre, înfioresce virginala semenică, și viforul nu póte să-i răpescă frunzele, și cósa nu se apropie de ea.

Sus inima! Nu înfioresci pentru viața asta, ci pentru fericirea cea vecnică, față cu care dispăre tot, ce aci ne apasă, se vindecă tot, ce aci ne dóre!

Fii bună fertătoare pentru tonul neobicinuit al acestei epistole. Iea în socotință, că ți-o scriū în septemána sfințelor Patini.

De altă dată îți va grái órá în tonul îndatinat a ta

Anuță.

stituit un comitet sub presidul senatului Brin, care va elabora un memoriu arătând nedreptatea, ce se face ordurilor religioase prin numita lege.

Revista politică.

Afaceri interne.

Camera deputaților și-a reînceput ședințele în 23 a c. statorind programul de pertractare, după care în 25 se discută din nou proiectul de lege despre recepțiunea Jidovilor, era în 26 cel despre libertatea religioasă. Ugron poftește, ca ministrul-președinte să prezenteze programul de activitate pe tot timpul până la începerea feriiilor de vară, căci prin ordin de zi prezentate din cas în cas camera își documentează numai lipsa capacității de lucrare. Bánffy declară, că camera are destul lucru, fiind gata mai multe proiecte de legi, dară programul cerut de Ugron nu-l prezintă din simpla cauză, că nu-l are. Tot Ugron atrage atențiunea camerei și a președintelui asupra împrejurării, că unele afaceri stau cu anii pe la comisiuni neisprăvite.

În 25 a c. s'a început a treia campanie parlamentară pentru reformele bisericesci. Începutul l-a făcut ministrul Wlassics, care după o scurtă motivare a prezentat următorul proiect de rezoluțiune: Să enunțe camera, că proiectul de lege despre recepțiunea Jidovilor primit deja îl susține nemodificat și-l retrimite casei magnaților spre pertractare constituțională și aprobare binevoitoare.

Ilyés Bálint în numele fracțiunii Kossuthiste Justh-Eötvös primesce propunerea ministrului. Jidanul Neumann Armin dice, că recepțiunea Jidovilor o pretinde progresul național, ideile liberale. Jidovimea se încrede în loialitatea națiunii magiare, care considerând patriotismul și iubirea de patrie a Jidovilor îi va ridica din starea umilitore de acum. Asimilarea completă a rasei jidovesci până acum au împedat-o numai anumite cercuri, pe cari nu le spune. Oratorul nu crede, că creștinii vor trece la Jidovi, deorece Jidovii sunt cei mai mari inimi ai proselitismului.

Contele Szápáry Gyula rămâne pe lângă atitudinea de mai înainte contrară reformelor bisericesci. Impută guvernului, că pe când în casa de sus intră în tractative și primesce modificări, în cameră persiste cu cerbicioșie pe lângă proiectele nemodificate. El dorește restabilirea păcii confesionale, dară purtarea guvernului o împedecă acesta. Propune, ca proiectul de lege despre recepțiunea Jidovilor să se contopescă cu cel despre libertatea confesională, făcându-se în ele modificările de lipsă spre a împărștia nedumeririle de ambele părți.

Contra propunerii lui Szápáry au vorbit ministrul Wlassics și Polonyi. Majoritatea casei a primit proiectul de rezoluțiune al ministrului de culte.

Ministrul Bánffy a prezentat un proiect de lege, prin care guvernul Bosniei și Hertegovinei se autorisază, să contragă un împrumut de stat de 24,000.000 coronia.

Comisiunea verificătoare anunță, că credențitionalul lui Kossuth Ferencz, care

a fost ales deputat la Tapolcza, este în ordine.

Ministrii Bánffy și Perczel voind, să aibă informațiuni despre progresele partidului poporal, au ordonat comiților supremi, ca să cerce cu de-amănuntul, cum e organizat acest partid. Despre cele esperiate comiții sunt obligați a încunoscința fără amânare pe guvern. Se vede, că domii liberali au respect de noul partid.

Alegerea dela Nyitra s'a început în 24 și a durat până Joi dimineața. Ca ales a fost declarat candidatul guvernamental Janits cu 923 voturi față cu contele Zichy János din partidul poporal, din voturile căruia numai 847 au fost luate în considerațiune. Președintele alegerii Szulyovszky a pus tot felul de greutăți alegătorilor din partidul poporal și în cele din urmă a respins sub pretexte de nimica preste 400 din aceia. Aderenții partidului poporal vor protesta în contra alegerii ilegale.

Germânia.

În onorea deputațiunii din Stiria, care a mers spre a felicita pe Bismarck, s'a dat în Berlin la 19 a c. un splendid banchet, la care toate toastele culminau în aceea, că există o Germânie unitară, față de care dispar ori ce concepte geografice. Deputatul parlamentului imperial Forster a mers și mai departe afirmând, că nu preste mult va sosi timpul, când fiecare Germân va recunoște un singur domnitor. Cuvintele aceste întru atâta au indignat pe membrii coloniei austriace din Berlin, cât imediat au părăsit sala, unde se ținea banchetul.

La inițiativa deputatului Tiedemann și a câtorva consoți de ai lui s'a înființat o reuniune pentru promovarea germanismului în Ost. În realitate reuniunea țintesce apăsarea polonismului și a catolicismului. Reuniunea numără deja mii de membri și e binevedută de guvern, ca și la noi reuniunile de magiarisare, cari promovează interesele calvinismului.

Proiectul de lege contra partidelor subversive atâtea modificări a suferit în comisiunea parlamentară, cât după cum scriu unele ziare, guvernul ar fi aplicat a-l retrage cu totul.

Rusia.

Ministeriul de agricultură și cel de finanțe au pregătit un proiect de lege, după care domeniile statului și ale coronei pe viitor se vor esarenda numai țăranilor. Prin legea acesta se asigură subsistența la peste 1 milion de țărani.

Se vorbește, că la postul de ambasador în Viena va fi numit contele Petru Kapnis șeful de secțiune pentru afacerile asiatice în ministeriul de externe.

Reuniunea slavă de binefaceri și-a ținut Duminecă adunarea generală și la propunerea președintelui Ignatiew a hotărât a înființa reuniuni de lectură în statele slavice ale Europei. Regele Sârbiei și mitropolitul Montenegrului au fost proclamați membri de onoare.

Sârbia.

Alegerile pentru scupcină s'au încheiat în 18 a c. obținând guvernul o

majoritate impunătoare. După informațiunile oficiose alegerile au decurs în ordine, și atât radicalii, cât și liberalii au participat la ele, nerămânând în pasivitate, pe cum hotărâseră. Aleși au fost 136 progresiști, 20 liberali și numai 4 radicali. Dintre cei 40 membri ai parlamentului numiți de coronia sunt 18 progresiști, 10 liberali, 1 radical și 11 fără colorit de partid.

Scupcina cea nouă și-a ținut prima ședință Luni. Deschiderea solemnă prin mesaj regal va avea loc numai mai târziu. Sesiunea actuală, care abia va ține două săptămâni, va pertracta budgetul, împrumutul contras și aprobarea ulterioară a dispozițiilor făcute de regele Alexandru dela căderea guvernului radical. Directorul căilor ferate Iassimovici și profesorul Bimbici nu au voit să primescă numirea de membri ai scupcinei, din cauză ambiții au fost pensionați.

Asia.

Tratatul de pace formulat la Simonosai între China și Japonia a provocat nemulțămiri în puterile europene interesate în Orientul Asiei, cari privesc în ridicarea Japoniei un pericol pentru interesele lor. „Köln Zeitg.“ scrie, că guvernul german a sfătuit Japoniei încă de pe la începutul lui Martie, să fie moderată în pretensiunile sale, mai ales în ce privește ocuparea de teritor delă China, ca să nu provoce întervenirea puterilor europene; dar sfatul nu a fost ascultat. Se asigură, că între Rusia, Germânia și Franța există o înțelegere deplină spre a întreprinde demersuri comune în contra pretensiunilor japoneze. „Nowosti“ e de părere, că acțiune diplomatică nu va fi de ajuns, la care cas va fi de lipsă o demonstrațiune armată a puterilor ori a uneia din ele încredințată cu acesta din partea celorlalte

Colecta pentru gimnaziul din Blaș.

Suma din nrul 13. fl. 21085.6

Ioan Paul prof. la liceul național din Iași a colectat din Iași dela: (Continuare.)

Elevele liceului de Domnișoare de sub direcțiunea dnei Emilia Humpel:	
Anna Udriski . . . lei	1.—
Lavinia Peride . . . "	1.—
Hortensia Damaschin . . . "	1.—
Eugenia Vêrgolici . . . "	6.—
Georgeta Râscanu . . . "	3.—
Florentina Atanasiadi . . . "	2.—
Eugenia Popescu . . . "	1.—
Semiramide Agenoglu . . . "	1.—
Maria Macarovici . . . "	1.—
Elena Ioanovici . . . "	1.—
Elena Panu . . . "	1.—
Maria Gane . . . "	1.—
Aglaea Gane . . . "	1.—
Olimpia Ciudin . . . "	1.—
Beatricea Trantomir . . . "	1.—
Lucia Stion . . . "	1.—
Adriana Cuhanu . . . "	4.—
Maria Vălescu . . . "	5.—
Alexandrina Mătășaru . . . "	1.—
Lucretia Menciū . . . "	1.—
Elena Brandia . . . "	1.—
Eugenia Simionescu . . . "	1.—
Maria Popovici . . . "	2.—
Natalia Gâlcă . . . "	2.—
Maria Romano . . . "	1.—
Dochia Pisoski . . . "	2.—
Emilia Popescu . . . "	1.—
Maria Baroncea . . . "	1.—
Fanny Gelber . . . "	1.—

Elena Costachi	1.—
Cornelia Nicolaie	1.—
Anna Kessim	2.—
Ecaterina Ciuhudar	1.—
Despina Ionescu	1.—
Maria Gheorghiu	1.—
Maria Mișoc	2.—
Valeria Șahan	3.—
Maria Palade	1.—
Lucreția Pilat	1.—
Olga Savinescu	1.—
Elena Romano	2.—
Clara Geiber	1.—
Artemisia Nestor	1.—
Sofia Scriban	1.—
Luisa Mărculescu	1.—
Adela Iulich	1.—
Ortensia Georgescu	1.—
Maria Bodnărescu	1.—
Natalia Vasiliu	1.—
Virginia Stan	1.—
Raluca Miculescu	1.—
Ecaterina Drăghici	1.—
Alice Ghenovici	1.—
Lucia Poni	5.—
Maria Popescu	1.—
Lucia Burștin	1.—
Eugenia Vameș	1.—
Maria Draganovici	1.—
Ecaterina Constantinii	1.—
Colomba Rosenthal	2.—
Elena Giurgianu	1.—
Adela Panopol	4.—
Victoria Constantinescu	1.—
Clementa Pilescu	1.—
Aspasia Macarovici	3.—
Virginia Ștefanovici	1.—
Adriana Burada	2.—
Elisa Climescu	1.—
Clementa Climescu	1.—
Aristia Curcumele	1.—
Melania Vereanu	1.—
Margareta Negruzzi	2.—
Elena Nanu	2.—
Adela Borcea	1.—
Elena Apostoliu	1.—
Maria Dimitriu	1.—
Florica Dimitriu	1.—
Ida Huber	1.—

Archier. Periețianu Prea	
Sînția Sa	20.—
Gh. I. Dima profesor	10.—
Sams. Bodnărescu prof.	20.—
Em. Popescu profesor	10.—
Fleischer profesor	5.—
S. Procopovici prof.	7.—
G. Gheorghiu prof.	5.—
D. Gr. Florescu prof.	2.—
I. Huianu prof.	2.—
Ioan Teleagă prof.	10.—
Nicol. Gh. Nanu avocat	100.—
Const. N. Prassa avocat	5.—
Maria M. Gheorghiu prof.	20.—
Aristia S. Constandachi profesora	5.—
Aneta Bratu profesora	10.—
Sevastia Iliescu	5.—
Indescifrabil	2.—
Rosalia Ghibănescu prof.	10.—
Gh. Ghibănescu prof.	10.—
Gh. Mustețiu prof.	2.—

(Va urma.)

Noutăți.

Din Archidiaesă. On. Basiliu Barna, preot în Vaicacuta în protopopiatul Murșului, este numit paroh în Sântămărie în protopopiatul Biel.

Dimisionarea arhiepiscopului catolic din Bucuresci. „Pol. Corr.” este informată, că Msgr. Zardetti, noul arhiepiscop catolic de Bucuresci, și-a înaintat dimisiunea la congregațiunea Propagandei, deoarece fiind el denumit la insistența guvernului român, are o poziție de tot deosebită față de clerul și poporul diecesan. Probabil, că dimisiunea va fi primită. Noi publicăm scirea aceasta sub rezervă, căci după cum știm, Msgr. Zardetti a fost primit în România cu mare simpatie din partea tuturor.

„Gazeta” și statutul organic al bisericii rom. gr. or. Escelența Sa Mitropolitul Miron Romanul, în vorbirea, cu care a deschis sinodul archidiecesan din est an, s'a exprimat, că și-a pierdut multe din iluziunile, ce le avea despre efectele, ce spera, că le va produce „statutul organic” al lui Șaguna. „Gazeta” s'a supărat tare pe constatarea aceasta a Escelenței Sale, cu toate că mai aceea a constatat și „Dreptatea” în un articol de fond, și „Gazeta” a și început din incidentul acela o serie de articuli intitulat „Pessimismul în biserică”. Nu ne amestecăm în chestiunile actuale, cari voesc să le tratăm în seria asta de articuli. Un lucru înseamnă nu-l putem trece cu vederea, și acesta este, că „Gazeta” dice, că „statutul organic este o mare operă, un plan grandios, creat de o minte ageră, prevădătoare”. Câte cuvinte, atâtea neadevăruri! „Statutul organic” este o simplă copie spoiată de pe constituțiunea bisericii sășesci din Ardeal. Străini de mult o știu aceasta și au și scris despre decopiarea aceasta curioasă. Numai la noi mai poște fi numită o „mare operă”, „un plan grandios”, un plan „creat de o minte ageră”. Cei ce cunosc mai adânc istoria noastră mai recentă, știu, că ce planuri a avut Șaguna cu statutul organic, diverse ca ceriul de pământ de cele ce le cred „Gazeta” și alții ca dinșa. Dumnezeu înseamnă n'a lăsat, ca să-și ajungă scopul, și nu va lăsa nici în viitor. Dimpotrivă „statutul organic” are efectele, ce le are și la Sași, și cari sunt foarte firești. Pe încetul vor fi evidente poște chiar și pentru „Gazeta”, de va voi, să vadă.

Donațiune Academiei române. Elena Turnescu, veduva repositului Dr. N. Turnescu, a oferit Academiei române o rentă anuală de 2000 de lei, care-i va solvi la 15 Maiu a fiecărui an. Despre 1000 lei va pute dispune Academia după plac, érá ceea-laltă mie va servi la augmentarea fondului de dotațiune la Institutul de fete „Ioan Otețeanu”. Generoasă donațiune o face dna Turnescu în amintirea fiicei sale Maria, care a repositat. Dorim, ca donatôrea să aibă imitători și la noi. Institutul de fete din Blaș încă îndeplinește o sublimă misiune. Marinimosul fondator, mitropolitul de pie memorie Ioan Vancea, a repositat înse înainte de a fi putut înzeștra și acest institut după dorința inimii sale. Chiar pentru aceea donațiunile, ce s'ar face în favorul Institutului, ar fi de tot binevenite.

Biserica română din Somouta-mare în jale. Sub acest titlu scrie „Tribuna”, că în prima și a doua zi de Pasci pe turnul bisericii gr. catolice din Somouta fălfaia un stég negru în semn de jale după repositatul comite suprem al comitatului Sămar Uffalus Sándor, care a fost calvin. Nu știm, întru cât corêspunde adeverului scirea raportată „Tribunei”, dară pentru noi e neșpicabil, ca biserica gr. catolică chiar în ziua de ss. Pasci să îmbrace doliu pentru un eretic. Nu cumva e vre-o mistificare la mijloc?

Oficiul de marșal ungar pentru curtea regală nu se va înființa în curând, pe cum scria în foile magiare, ci numai s'a sulevat de nouă chestiunea curții regale ungurești.

Alegerea oficialilor municipali pentru o nouă perioadă de 6 ani se va efectui la toamnă, de-ôre guvernul nu va pune în vigoare cele două capitule ale reformei administrative votate și publicate ca al 33-ia articol de lege din 1891.

Rêscumpărarea liniei ferate de sud. Guvernul austriac și cel ungar a ținut consultări spre a rêscumpăra linia ferată de sud, dară ivindu-se divergențe de păreri în mai multe puncte de moment, consultările nu au dus la scop. Ajungând chestiunea aceasta în parlamentul austriac, deputatul Steinwender critică atitudinea Ungariei, de care dice, că merge până la impertinență. Pentru espresiunea neparlamentară a fost provocat la ordine. Ministrul austriac Plener speră, că diferințele între cele două guverne se vor aplană.

Pentru esecutarea legilor bisericesti guvernul numai acum face studii. El a trimis

în Bavaria pe dr. Tóry Gustav, șef de secțiune în ministerul de justiție, și dr. Lukács György, secretar ministerial în ministerul de interne, ca să studieze la fața locului procedura referitoare la conducerea matriculelor de stat și închierea căsătoriei civile. Adece Ungurii numai tot decopiază dela alții.

Clubul municipal român din comitatul Sibiuului a hotărât, că înainte de adunările congregațiunii să țină câte o conferință spre a se consulta cu privire la obiectele, ce se vor pertracta în congregațiune. Se pare, că la hotărîrea aceasta a dat ansă împrejurarea, că la ultima adunare comitatensă, când s'a votat încredere guvernului, nu a fost de față nici un român. De repetite ori s'a accentuat necesitatea de a ne organiza și a ne valida drepturile cetățenesti și a desvolta o activitate mai intensă în viața municipală, cu toate acestea până acum nu s'a făcut mai nimica.

Vandalismul dela Turda comis în vara anului 1892 față de Românii Turdeni abia acum e urmărit. Acușări pentru escese contra Românilor sunt vre-o 17 individi, nu știm înse, că ôre află tribunalul dovezi suficiente pentru vinovăția și condamnarea lor?

Din temnița Vațului vin vești supărătoare. Dl. Dr. Branisce a fost cercetat de fratele său, dară i-s'a dat permisune, să vorbescă cu el numai în prezența pandurului și încă numai în limba magiară, care dl Victor Branisce, fratele futemnitatului nu o știe bine. Dl. Dr. Branisce revoltat de această procedură nu a voit să vorbescă cu fratele său unguresce. Ôre ce dice la acestea aventurierul Pázmándy?

Intoleranța șovinistică merge până la extrem. În orașul Giula există și o școală românească, care poartă pe o tablă inscripția „Școala română”. Auctoritățile municipale lucră din râșputeri spre a delătura această inscripție. Intoleranța se pare a-i scote cu totul din minte.

Proces de presă. Nimicind curia reg. sentința adusă în ultimul proces intentat „Tribunei” pentru aderențele la „Replică” s'a dispus pertractare nouă, care se va ține la 14 Maiu în Cluș.

Corpurile legitime ale României și-au reneput ședințele în 22 a. c. Camera se ocupă cu importanta lege despre exploatarea minelor.

Banote noue. Guvernul austriac și cel ungar au hotărât a tipări și pune în circulațiune bancnote de câte 10 corone, cari vor ave să înlocuiescă bancnotele de câte 5 fl.

Socialiștii contra armatei. La Pojon socialiștii au ținut o adunare șgomotôsă, în care culegătorul-tipograf Kolm a debachat în contra armatei preințând desarmarea generală, și dacă puterile nu ar face-o această, să o facă cetățenii neprezentându-se la asentare. Contra lui Kolm s'a început cercetare judecătorească.

Atacarea unui deputat dietal. În restaurantul gării din Szentess protopretorele Mátteffy din Dorozsma a tocat cu băta în cap pe deputatul dietal Sima Ferencz vulcărându-l greu. Causa atacului a fost rêsbunarea asupra lui Sima, care a propus comitetului comitatens, să ordinez investigațiune disciplinară contra protopretorelui Mátteffy. Casul a produs mare senzație, și din cauza lui s'a făcut interpelare și în dietă.

Recensamentul poporului din România făcut în Decembre 1894 arată, că regatul român are 5,406,249 de locuitori, dintre cari 5,015,912 sunt cetățeni români, érá călălalți sunt străini. La religiunea țerii aparțin 4,948,418, restul îl compun catolicii, protestanții, mohamedanii și 243,225 de Evrei. În orașele de reședință a județelor locuiesc 829.688 șefete, érá la țară și cele-alalte orașe 4,576,561 suflete.

Scăderea dărilor indirecte. „M—g” este informat din loc competent, că în primul cuartal al anului 1895 s'au încesat după dările de consum cu 3½ milioane mai puțin decăt în anul trecut. Semn, că ômenii au devinit ori mai cruzători ori mai șeraci.

„Voința Poporului” este titlul unui noș diar românesc, ce are să apară în Bucovina cu 1 Iunie a. c.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardeal.

G.

Modulul alegerii mitropolitului.

I.

Trecem acum la o cestiune din cele mai importante, la modulul alegerii mitropolitului.

Este de importanță cestiunea modulului alegerii mitropolitului mai cu seamă pentru că este actuală în înțelesul strâns al cuvântului.

Așa scăderi are modulul alegerii mitropolitului, și în așa confuziune pot să aducă scăderile aceste biserice noastre mai virtuoasă în nisele timpuri așa grele ca cele de astăzi, câtă dată cândva a fost lipsă de un studiu istorico-canonice al cestiunii de sub vorbă, astăzi este cea mai mare lipsă.

Și în cestiunea aceasta, ca și în cele anterioare va eși la ivelă destul de limpede de o parte asemenarea dacă nu chiar indentitatea între modulul alegerii mitropolitului nostru și între modulul alegerii superintendentului calvinesc din Ardeal, de altă parte deosebirea am putea dice esențială între modulul alegerii mitropolitului nostru și între modulul prescriș de dreptul resăriten al Pravilei și usitată mai pretutindine în biserica resăritenului.

În urma asemenării acesteia de o parte și diversității de alta, adevărat că apodictice nu putem dice, că modulul alegerii mitropolitului nostru s'a născut sub influința calvină, cum am putea să dicem, când am dispune de documente istorice, în cari să se cuprindă expresiv influința aceasta. Putem înse conchide la influința calvină cu acea probabilitate istorică, la carea se poate ajunge prin combinarea urmelor istorice.

* * *

Urme istorice despre modulul alegerii mitropolitului dinainte de s. unire. ¹⁾

1. Cea mai veche urmă istorică despre modulul alegerii mitropolitului românească din Ardeal o avem dela anul 1579, când în dieta dela Turda cu privire la alegerea mitropolitului românească s'a dispus:

„Art. 3. Popul românesc să-și alege episcopul românesc, precum vor voi, după ce episcopul lor de până aci a murit. Și Domnitoriul să întărească pe cel care vor fi ales dintr-un sine.“ ²⁾

Pre la 1577 mai mulți Români din Ardeal erau deja trecuți la calvinism, și acestora li-s'a fost dat voe a-și alege episcopul propriu. ³⁾ Sar putea deci dice, că în articolul acesta nu este vorba de episcopul românesc oriental, ci de episcopul românesc calvinesc.

Tot din anul 1579 înse se afla în *Approbatæ constitutiones* o altă lege, carea aruncă destulă lumină asupra cestiunii. Legea sună astfel:

„Noha az oláh natio, az hazában, sem a statusok között nem számláltatott, sem vallások nem a recepta religiok közül való, mindaz által propter regni emolumentum miglen pátiúttatnak, az oláhok egyházi rendek ehez tartásak magokat.

1. Püspököt a fejedelemtől kérjenek olyat, a kit egyenlő tet-szésekből az oláh Papok alkalmatosnak ismernek; ki ha a fejedelmnek illendőnek itélnek lenni, úgy adgyanak confirmatiot rá, mind a fejedelmek hűségere, s mind az ország javára, s egyéb szükséges dolgokra nézendő conditiok és modak szerint.“ ⁴⁾

Urmăz apoi punctul al doilea, în care episcopilor, protopopilor și preoților românesci li-se opresce a se amesteca în lucruri, cari nu se țin de ei.

¹⁾ Urme istorice despre deplul alegerii mitropolitului a adunată canonicul I. M. Moldovanu în »Acte sinodale«. Blăși 1869 t. I. pag. 168 și uu.

²⁾ »Acte sinodale« de I. M. Moldovanu t. I. pag. 168 după »Archivul pentru filologie și istorie« de T. Cipariu pag. 302 și 360. Fiind că în unele documente mitropolitul românesc din Ardeal se numește mitropolit, în altele înse numai episcop, autorul Actelor sinodale folosește termenul: cap spiritual.

³⁾ »Archivul pentru filologie și istorie« de T. Cipariu

⁴⁾ »Approbatæ Constitutiones« Pars I. Tit. 8. Ar. I, în versiune română: »Deși națiunea română în patrie nici nu s'a numărată între statură, nici religiunea ei nu se ține de cele recepte, totuși biserică română, până vor fi suferiți pentru folosul țării, să se țină de aceste:

1. Să ceară dela principele astfel de episcop, precum carele preoți români cu învoire comună îl cunosc apt, dacă principul vor judeca, cum că alesul este cuvințios să-l confirme punându-i condițiuni privitoare la credința către Dumnezeu, către binele țării și către alte lucruri necesare.« După »Acte sinodale« de I. M. Moldovanu t. I. pag. 169.

Fiind în articolul acesta de lege vorba expresiv despre nația și religiunea română, sub carea nu se poate înțelege decât religiunea resăritenă, fiind că acesta este religiunea, carea nu era receptă, oră nu cea calvinescă professată de unii Români, care oră între cele recepte, urmăz dela sine, că articolul acesta de lege vorbește despre alegerea episcopului românesc de religiunea resăritenă. Aceasta se vede și de acolo, că în punctul al doilea se vorbește expresiv despre preoții, protopopii și episcopul românesc resăriten.

2. Altă urmă istorică despre modulul alegerii mitropolitului nostru înainte de s. unire este dela anul 1643. În anul acesta principele Georgiu Rákotzi confirmă prin diplomă alegerea lui Simeonu Ștefanu de mitropolit în locul lui Elia Forestu depus de săborul mare.

Cuvintele diplomei referitoare la lucrul acesta sunt următoarele:

„Facto Conventu Generali universorum Seniorum et Pastorum Valachicorum Graeci et Rasciani Rituum . . . cum de alio Superintendente, vulgo Vladica vocato in locum illius (Elia Forest) surrogando sermo inter eosdem esset, atque tandem honorabilis vir Popa Stephanus Simonius Alba-Iulianus in Vladicam eligendus in omnium ora venisset, supplicatum Nobis illico existit, quatenus Nos quoque idem munus ecclesiasticum eidem gratiose conferre, eundemque officio in eodem Vladicatus clementer confirmare, ac gratia Principali hac in parte prosequi gratiose vellemus, quorum supplicationem modo praemisso Nobis factam justam omnino veritati consentaneam agnoscentes . . . in eodem Vladicatu ipsum (Stephanum Popa Simonium) benigne confirmare duximus.“ ¹⁾

La anul 1680 principele Mihai Apafi I dede diploma, prin care în locul lui Sava Brancovicu depus de sinodul întăresce pe Iosifu Budai de Piskintz alesu erăși de sinodul.

Diploma lui Apafi consună mai din vorbă în vorbă cu alul Rákotzi în cele ce se referesc la alegerea și confirmarea lui Budai.

„Facto conventu generali universorum seniorum et pastorum Valachorum Graeci et Rasciani rituum . . . cum de alio superintendente vulgo Vladica vocato in locum illius surrogando (Sava Brankovics) sermo inter eosdem, atque tandem honorabilis vir Iosephus Budai de Piskintz in Vladicam eligendus in omnium eorundem pastorum ora venisset, supplicatum nobis illico existit. . . .“ ²⁾

La 1692 fu alesu mitropolitul Teofilu. Guvernatorul transilvanu Georgiu Bánffy de Losoncz confirmă pre Teofilu prin o diplomă datată în Oșorhei la 18 Decembre 1692. Cu privire la alegerea lui Teofilu se cuprind în diplomă următoarele:

„Occurrit nobis sollicitudo qua erga fidelium S. C. R. que Mattis D. Dni nostri clem. subditorum Valachorum, Graecorum, Ruthenorum ecclesiam ex officio nostro obligamur, nempe ut Eppum vel Vladicam Theophilum juxta Constitutiones Approb. Transilvaniae et consuetudinem ac libertatem illarum ecclesiarum hactenus practicatam electum et consecratum in suo episcopatu vi Gubernii nostri a S. C. R. Mte benignissime nobis dati confirmaremus, ut ita ille modo hactenus usuato suo officio melius defungi possit. . . .“ ³⁾

3. Cevași mai lămurit vorbește despre modulul alegerii mitropolitului nostru autoriul Zaconiculu.

După o introducere scurtă autoriul Zaconiculu espune pre scurtă cuprinsul cărții sale împărțite în 11 capitule sau părți. Cuprinsul părții întâi ilu espune cu următoarele cuvinte:

a) »Întăiu canonulă aș obiceiulă, cândă alegemă aș punemă vlădică; list a.« ⁴⁾

Din norocire partea sa capitulu întâi s'a conservat pute chiar întregu, și sună astfel:

»Întăia parte (list) a.

Despre alegerea Vlădicăi nostru românească aicia în Ardeal este den mila și den voea craiului, care ne este nouă îngăduită dela crai ce mai de multă reposași. Cândă va fi lipsă să se stringă toți protopopii și încă și dintre ceialalți preoți și den voea a totu săborulă, unindu-se toți la ună cuvintă așa să-lă alege, care de se va pără și craiul că este harnic. așa-lă vă întări în vlădicie,

¹⁾ Petru Maior »Istoria bisericei Românilor« pag. 73.

²⁾ »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 61.

³⁾ Veși »Diploma la Hintz« Geschichte des Bisthums der griechisch nicht unirten Glaubensgenossen in Siebenbürgen« Sibiu 1850 pag. 83—89 și la Nilles »Symbolae t. I. pag. 153 și uu.

⁴⁾ »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 258.

„cum se vede în probata constituționes titlul alu optul i articulu întâi.“⁵⁾

Totă despre modulă alegerii mitropolitulu vorbesce autoriulă Zaconiculă și în introducere în chipulă următorii :

„Început-am a scrie, cândă aș fostă anii Domnulu 1780 Iunie, cândă săborulă mare a toți protopopi cu voea și porunca preluimantulu și milostivulu domnulu nostru a craiulu Apafi Mihai de la lă Dunnețu craiulu Ardélulu pre părintele Iosifū Budai pre vlădică Ardélulu mitropolitū Belgradulu l'au alesū. . . .“¹⁾

4. O urmă cam întunecată despre modulă alegerii mitropolitulu nostru avemū în gramata mitropolitulu Teodosiū alū Tergoviștei dela anulū 1680, cu care adeverece sfințirea lui Iosifū Budai de episcopū. Despre alegerea lui Budai vorbesce în chipulă următorii :

„. . . Alegendū de acolo craiulū cu totū sfatulū țerei și cu voea protopopilorū și creștinilorū pravoslavnicū, care suntū acolo locuitori pre kir Iosifū ieromonaculū a fi mitropolitū în scaunulū acesta, ce este mai susū dīsū.“²⁾

Combinândū acum urmele istorice dinainte de s. Unire cu privire la modulă alegerii mitropolitulu ca rezultatū putemū constata următoarele :

a) Urmă istorică cu privire la modulă alegerii mitropolitulu mai vechiă de perioda supremației calvine asupra bisericei noastre nu avemū până astăzi.

b) Dreptū la alegere avea preoțimea supusă mitropolitulu.

c) Ce atinge determinarea mai de aproape, cumcā în ce chipū își esercită preoțimea dreptulū său la alegerea mitropolitulu, numai atāta putemū dīce cu securitate, că protopopi toți aveaū votū virilū la alegere, ceea ce spune apriatū autoriulă Zaconiculū mai susū în punctulū 3. Despre cealaltă preoțime numai atāta putemū dīce, că nu întrégă lua parte la alegere, ci numai unii, și că cei mai bătrāni, sau pōte juratūi scaunulu protopopescū, sau pōte reprezentanții aleși. Cā afarā de protopopi cealaltī preoți nu luaū toți parte, ni-o spune apriatū Zaconiculū, cândū dīce că „și încă și dintre cealaltī preoți.“

d) Celū alesū trebuia să fie confirmatū de principele țerei, care apoi avea dreptū să-l pună și condițiuni. Și de dreptulū de a pune condițiuni s'au și folosită apoi principii calvinesci în măsură destulū de mare, cum se vede din condițiunile puse mitropolitilorū Simeonū Ștefanū și Iosifū Budai.

e) Dreptulū preoțimii de a-și alege pre mitropolitulū și alū principelū de a-lū confirma și a-l pune condițiuni fu inarticulatū în legele țerii.

f) Tare probabilū, că preoțimea nu odată alegea de silă pre acela, pre care-lū doriea principele, precum se vede din Zaconicū, unde în introducere se dīce, că „sāborulă mare cu voea și porunca craiulu Apafi Mihai a alesū pre părintele Iosifū Budai pre vlădică Ardélulu mitropolitū Belgradulu.“

g) Celū alesū se sfinția de mitropolitulū Tergoviștei și esarcialū Ungrovlachiei și alū plaiurilorū în prezența alorū doi protopopi din Ardélū trimiși de sāborulū mare.

* * *
Luat-ău înainte de s. unire laicil parte la alegerea mitropolitulu? Din titlulū alū VIII-lea articulu 1 alū aprobatelorū citatū în punctul 1, din decretulū lui Rákotzi, Apafi și Bánfi de Losonez amintitū în punctū 2, precum și din Zaconicū amintitū în punctū 3 se vede limpede ca lumina sōrelul, că singurū preoțimea lua parte cu votū la alegerea mitropolitulu. În tōte aceste trei documente, dintre carī dōuē oficiōse, nu se amintescē nici cu un cuvintū, că și laicil ar fi luatū parte cu votū la alegerea mitropolitulu. Amū și putē deci trece preste cestiunea acēsta, dacā pre lângă tōte că urmele istorice vorbescū așa de limpede, nu s'ar fi adātū totuși unii și alții, carī aș susținutū contrariulū.

Între aceștia amintimū mai întâi pre repausatulū profesorū din Sibiu Dr. Ioanū Crișanū.

Fără nici o hesitare susține Dr. Crișanū, că la alegerea mi-

ropolitulu înainte de s. unire luau parte și laicil, căci astfelu se esprimă :

„În unū sinodū electoralū, care consta din protopopi, de oficiulū cărora era legatū dreptulū activū la alegere, și din câțiva preoți, ca reprezentanți ai poporulu, se întâmpla alegerea.“³⁾

Lucru firescū, că cine susține așa categoricū unū lucru, e datoril să-lū și probeze. Și Dr. Crișanū s'a și încercatū să-și probeze asertulū.

Spre scopulū acesta susține, că protopopi aveaū votū la alegerea mitropolitulu în virtutea oficiulu lorū. Și acēsta este și adevēratū.

Despre preoți inse susține, că în puterea oficiulu lorū preoțescū nu aveaū votū cu toți la alegerea mitropolitulu. Și acēsta încă pōte fi adevēratū, deōrece Zaconiculū ne spune, că numai unii dintre preoți luaū parte la alegerea mitropolitulu. Despre aceia preoți inse, carī luaū parte la alegerea mitropolitulu susține Dr. Crișan, că erau aleși de poporū și votaū ca reprezentanți ai poporulu. Poporulū inse alegea de reprezentanți pentru sinodulū electoralū totū preoți, fiindū că preoții erau mai amblați în afacerile bisericesci decātū laicil.

Spre a dovedi acum, că preoții, carī luaū parte la alegerea mitropolitulu luaū parte ca deputați ai poporulu, se provōcă la gramata lui Teodosiū Mitropolitulū Tergoviștei, în care se adeverece sfințirea lui Iosifū Budai de episcopū. În gramata acēsta se dīce, că Iosifū Budai fu alesū „cu voia protopopilorū și creștinilorū pravoslavnicū.“ Etā dīce Dr. Crișanū: în documentulū acesta apriatū se spune, că mitropolitulū fu alesū 1 de protopopi și 2 de creștinii pravoslavnicil!

Ce să facā acum Dr. Crișan cu Zaconiculū, care spune apriatū, că pre mitropolitulū ilū alegeaū protopopi și unii dintre preoți, și care de poporū nu amintescē nimicū?

Preste piedeca acēsta a trecutū Dr. Crișanū forțe ușorū susținēndū, că cuvintele din gramata lui Teodosiū „cu voia creștinilorū pravoslavnicū“ sunt interpretarea cuvintelorū din Zaconicū „și încă și dintre cealaltī preoți“, va să dīcă „cealaltī preoți“ din Zaconicū suntū aceia, prin carī se manifesta „voia creștinilorū pravoslavnicū“ din gramata lui Teodosiū, adecā deputații sau reprezentanții lorū.

Până aci a mersū Dr. Crișanū tare ușorū. A omisū inse do- vada, că cuvintele din gramata lui Teodosiū suntū interpretarea cuvintelorū din Zaconicū. Pentru aceea cetitorulū ca și Dr. Crișanū are dreptulū a înturna lucrulū, și a dīce dimpotrivă, că Zaconiculū interpretēzā gramata lui Teodosiū, va să dīcă poporulū avea votū la alegerea mitropolitulu după gramata lui Teodosiū, inse elū era reprezentantele preoțimii, după esplicarea Zaconiculū.

În fața unorū doveți așa limpedi despre neparticiparea laicilor la alegerea mitropolitulu înainte de s. unire, cum suntū legile țerei în colecțiunea aprobatelorū, decretelē principilorū și opulū juridico-canonice nimitū Zaconicū scrisū pre acele timpuri este de miratū că unū omū seriosū a alergatū la interpretārī rabulistiche spre a dovedi contrariulū.

Cuvintele „cu voia creștinilorū pravoslavnicū“ din gramata lui Teodosiū putea Dr. Crișanū să le esplice forțe ușorū din natura stilulu emfeticū usitatū în atārī acte diplomatice.²⁾

Dr. Crișanū inse și aici a voitū cu orī ce prețū să scōtā doveți dinainte de s. unire în favorulū constituțiunii protestante săsesci, ce o a datū Șaguna bisericei gr. orientale din Ardélū și Ungaria.

(Va urma.)

³⁾ „In einer Wahlsynode, welche aus den Erzpriestern, deren Amte das Wahlrecht anhaftete, und aus einigen Priestern, als Representanten des Volkes zusammengesetzt war, wurde die Wahl vollzogen.“ Beitrag zur Geschichte der kirchlichen Union der Rumänen in Siebenbürgen unter Leopold I. Sibiu 1882 pag. 14 și 15.

¹⁾ Totū acolo pag. 15 în nota 1.

²⁾ Cātū de arbitrarū a purcesū altcum Dr. Crișanū în cestiunea acēsta, se pōte vedē și de acolo, că cuvintele din gramata lui Teodosiū „cu voia protopopilorū și a creștinilorū pravoslavnicū“ le traduce pre limba germană: In Folge dessen gaben die Erzpriester und die orthodoxen (griechisch Gläubigen) Christen ihre Stimmen auf Josef ab = protopopi și creștinii ortodoxi aū votatū pentru Iosifū. Cu schimbārī de aceste în traducerī nu e lucru pe lume, care să nu-lū poți dovedi.

¹⁾ »Acte și Fragmente« de T. Cipariū pag. 295.

²⁾ Totū acolo pag. 257.

³⁾ Totū acolo pag. 234.

Bianca.

Dramă în două acte.

Pentru fete
de

Domnișoara M. de Metz.

(Continuare.)

Angiolina. O! dacă ai ști, mătușe, cât de mult mă doresc, să merg în sat! Gândește, că de cinci ani, de când am sosit aici, eu n'am părăsit acest munte. Din claustru eu nu ieșiam nici odată. Mă întreb une ori, nu sunt cumva prinsonieră?

Paola. Prinsonieră! . . . Nu ieși tu, când ai voie? . . . Știu eu, unde mergi tu? . . .

Angiolina (cu mândrie). Unde merg eu? Dă-mi să uită dăta, că unchiul Pietro m'a făcut, să jor pe statua sfintei Fecioare de a nu ieși din ograda noastră sub nici un pretest? . . .

Paola (neliniștită). Ei bine!

Angiolina (cu mândrie superbă). Un jurământ e lucru sfânt, nu-i tertat nici când, să-l calcăm.

Paola (cu voce tare, ridicându-se). A! chiar tu ai țis-o asta? (Angiolina o privește surprinsă.)

Scena VI.

(Acelea-și, Michaela).

Michaela. Mătușe, am făcut un foc bun înulină, vino și te încălzește.

Paola. Viu. (Michaela o ia de braț, ca să o conducă.) Tu ești o fată bună, Michaelo. (Cătră Angiolina) Viu, Angiolino?

Angiolina. Numai decât, mătușe; vreau să rînduesc, să mătur sala și să închid ușile. (Paola iese răzimată de Michaela).

Scena VII.

Angiolina (singură, privind-o ieșind). Mătușă mea une ori e ciudată! . . . E bună cu mine, nu pot nega, și mă învinuesc, că sunt ingrată, . . . că n'am față de ea totă afecțiunea, ce o merită; căci în sfârșit ce aș fi devenit eu singură în lume, fără de ea, necunoscându-mi de loc părintii? Câte odată mi vine prin minte, că am văzut oameni bine îmbrăcați în jurul meu, și că o femeie frumoasă . . . o! foarte frumoasă, mă îmbrățișă . . . Apoi ved pe mătușă Paola lângă patul meu, un pat frumos, într'o vastă odăe totă întraurită. . . . Într'o zi le povestii aste, fiind de față și unchiul Pietro, care a strigat cu mânie, că eram nebună de a privi cocioaba părintească drept un palat. . . . El avea, fără îndoială, drept. . . . Dar acest

vis mă urmărește. Mă simt strimtorată în această casă. (Aranjând ȳea o carte.) Acesta este cartea, pe care colportorii au lăsat-o aici, și care îmi bagă în cap aceste idei; am citit-o și recitit, pe ascuns. . . . De sigur descrierea acestor bogate căsi îmi va fi turburat mintea. (Arătând cartea.) Eă vinovată; dacă s'ar ști, aș fi aspru dojenită! . . . E adevărat, că unchiul nu e aci, ca să se îngrijescă de treba asta. . . . Și ore unde să fie el acum? Căci eu nu știu nimic despre dnasul; într'o sară a plecat cu tencul său de colporteur, și nu l-am mai vădut; mătușă nu știe nimic ori nu vre să spună. Ciudat lucru! (Întră Michaela.)

Scena VIII.

Angiolina, Michaela.

Michaela. Ce e ciudat?

Angiolina. Absența îndelungată a unchiului Pietro.

Michaela. Într'adevăr . . . dar el n'a avut nici când obiceiul, să spună, unde merge și ce face. . . . Cu toate acestea mi-ar plăce, să nu întârzie prea mult, căci proviziunea noastră de panglice și de dantele se gată.

Angiolina. Când va trece vre-un colporteur, vom cumpăra; amicii unchiului nu vor întârzia de a sosi. . . .

Michaela. Timpul, în care vin pe aci, a trecut de mult.

Angiolina. E adevărat, . . . tu ai dreptate, . . . ore ce o să însemneze asta?

Michaela. A! mie-mi e tot una. Pietro e atât de aspru, atât de rău chiar; el de câte ori se rentorce, ne trimite la culcare. . . .

Angiolina. . . . După ce m'a făcut, să cânt aci. (Arată terasa.) Totuși îmi aduc aminte, că într'o zi nesciind, că este acasă, cântai; el se repezi asupra mea furios, mă făcu, să tac, și mă închise în odăea de-a supra. . . . Dă-mne, ce frică m'a mâncat!

Michaela. Și cu toate aceste el nu te-a bătut nici odată, nici când n'a ridicat mâna asupra ta.

Angiolina (cu mândrie). Tu vrei, să dici, că n'a lăsat-o nici odată în jos.

Michaela. Nu ca cu mine; dar tu, tu-l privia cu aerul tău mareș, și eu cred, că nu cuteza.

Angiolina (mergând în fund). Ce vreme! Plăea se mărește. Din fericire tu ai rentors.

Michaela. Da, înse nu numai vremea m'a mânat acasă, ci și noutățile, ce le aflăi.

Angiolina. Ce noutăți? Nu ai spus nimic la sosirea ta. . . .

Michaela. Din cauza mătușii, care nu-i place, să povestesc, ce se întâmplă în vale. . . . Închipuesce-ți, totă lumea e în mișcare, gendarmii traversară satul ducând contrabandiștii, pe cari pare-mi s'ar fi prinsă nu de mult în munte, și pe cari îi duceau la Firamonte, unde vor fi spânzurați fără amânare înaintea castelului.

Angiolina. Sermani nefericiți!

Michaela. O! nu-i plânge, căci după cum se vorbea în vale, nu erau numai contrabandiștii, ci chiar făceau parte din banda lui Rubesco, și se mai spune și aceea, că Rubesco era între ei.

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află în vânzare:

Otocolul cel mic ediț. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcă de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copci fl. 10.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 84—1895.

(15) 1—3

Edict.

Irina Labo gr. catolică din Cașelul unguresc — diecesa Gherlei — părăsindu-ăcum de doi ani pe soțul legiuit Teodor Vialcu gr. cat. din Buciumi, și necunoscându-i-se ubicațiunea, prin acestea este provocată, ca în termen de un an și o zi să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial de I-a instanță, căci la cas contractată cauza divorțială urzită în contră-i de cătră susnumitul soț, se va institui, pertractată și decide și în absență-i.

Dela forul matrimonial gr. cat. de I-a inst. a tractului protopopesic a Almașului.

În Moriaca la 24 Aprilie 1895.

Ioan Pop,
preș. forului matrim. de I-a inst.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulă Cleră greco-catolică, că precum și până acum iaă asupra-mi gătirea de

iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericilor, în ce privește lucrul de măsari și de sculptoră, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea aceloră obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescău ou plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, și toate mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratulă Cleră mă va împărtăși ocașionalmente de prețuită-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merită renumele celă bunu, care mi-l'am câștigat până acum.

Prin tarifulă de zone dispărându departările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a mărită.

Rugându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariu 1892

cu deosebită stimă

Carolă Müller,

auritoră și fabric. de recuis. bisericescă.

(7) 11—?